

Ljubljana, 25. 10. 2021

**Ministrstvo za delo, družino, socialne
zadeve in enake možnosti**
Štukljeva cesta 44
1000 LJUBLJANA

ZADEVA: Zahteva za nadzor nad delom Inšpektorata RS za delo

Spoštovani

Na vas se obračamo z zahtevo, da opravite nadzor nad delom Inšpektorata RS za delo (v nadaljevanju: IRSD), saj že dlje časa v okviru njegovega delovanja, kot nadzornega organa zadolženega nad izvrševanjem predpisov s področja delovnih razmerij ter varnosti in zdravja pri delu, opažamo ravnanja, ki zbuja jo utemeljen sum v njegovo zakonito delovanje.

V skladu z 2. odstavkom 8. člena Zakona o inšpekcijskem nadzoru¹ ima inšpektorat status organa v sestavi ministrstva. IRSD je v skladu s 4. členom Uredbe o organih v sestavi ministrstev², organ v sestavi MDDSZEM. Zakon o državni upravi³ pa v 24. členu določa, da je ministrstvo pristojno za nadzor organov v sestavi. Glede na navedeno je v veljavnih predpisih podana pravna podlaga MDDSZEM, da izvede nadzor nad zakonitim delovanjem IRSD in tudi zagotovi, da bo njegov organ v sestavi pri izvrševanju svojih pristojnosti upošteval vse veljavne predpise predvsem pa da bo deloval v skladu z namenom za katerega je ustanovljen.

Večje število prijav in tudi utemeljen sum v zakonito delovanje IRSD ugotavljamo v zvezi z delodajalcem Sava turizem, d.d. Tako je bila že dne 11. 8. 2017 vložena prijava zaradi težkih pogojev, v katerih so delavci opravljali delo. Le ti so morali delati v prostorih, v katerih je temperatura presegala s predpisi določene normative in delodajalec, glede na izjave delavcev, ni poskrbel za ustrezno varnost in zdravje pri delu. Kljub temu, da je prijavitelj zahteval, da v inšpekcijskem postopku ostane anonimen, je v skladu z informacijami, s katerimi razpolagamo, inšpektor tekom nadzora delodajalcu razkril njegovo identiteto.

Dne 28.5.2020 je bila vložena proti istemu delodajalcu prijava zaradi zaposlovanja delavcev na podlagi individualnih pogodb. Delodajalec je, po lastnih navedbah delavcev le-te silil k podpisu novih individualnih pogodb, da bi se s tem izognil spoštovanju določil Kolektivne pogodbe za gostinstvo in turizem, čeprav dejansko ni šlo za vodilne delavce. Sindikat je zahteval urgentno obravnavo primera, do danes pa, kolikor nam je znano, prijavitelj še ni prejel poročila IRSD o izvedenem nadzoru ali izrečenih ukrepih. Je pa v tej povezavi pred kratkim odločilo pristojno Delovno sodišče, ki je ugotovilo nezakonito delovanje delodajalca.

¹ Ur. l. RS, št. 43/2007, s spremembami in dopolnitvami - v nadaljevanju: ZIN

² Ur. l. RS, št. 35/2015, s spremembami in dopolnitvami

³ Ur. l. RS, št. 113/2005, s spremembami in dopolnitvami

Dne 8. 7. 2021 je bilo ponovno prijavljenih več kršitev zoper delodajalca Sava turizem d. d. Sindikat je ob tem zaprosil IRSD za potrdilo prejete prijave, ki pa jo IRSD ni posredoval. Prijava je bila najprej naslovljena na glavnega inšpektorja Jadranka Grlića, nato pa na glavno pisarno IRSD. V vmesnem času je uprava delodajalca skladno z našimi informacijami, izvedla sestanek s sindikatom v podjetju na katerem ga je obvestila, da je uprava s prijavo seznanjena, prav tako pa tudi s tem, kdo je prijavitelj. Potrdilo o prejeti prijavi je prijavitelj prejel šele po omenjenem sestanku sindikata podjetja z upravo. V skladu z 2. odstavkom 16. člena ZIN je inšpektor dolžan varovati tajnost vira in drugih informacij, na podlagi katerih opravlja inšpekcijski nadzor. Ker iz navedenega izhaja utemeljen sum, da IRSD v okviru nadzorov, ki jih izvaja nad podjetjem Sava turizem, d.d., ne spoštuje tega določila predlagamo, da v tej smeri MDDSZEM opravi notranji nadzor nad njegovim delovanjem. Predvsem naj se razišče, ali je v okviru prijav zoper navedenega delodajalca, ki jih zgoraj navajamo zgolj primeroma, prišlo do razkritja informacij, na podlagi se je opravljal inšpekcijski nadzor, ali je do tega razkritja prihajalo pri nadzorih določenih inšpektorjev in kakšno je na splošno stanje prijav kršitev in izrečenih ukrepov zoper delodajalca.

Naslednja zadeva, ki jo želimo izpostaviti, je zahteva po inšpekcijskem nadzoru pri delodajalcih v okviru skupine Sintal in delodajalcu Protect infra, d.o.o.. Prijavo je ZSSS naslovila na IRSD dne 17.3.2021. Gre za sistemsko pomembno vprašanje, ki zadeva veliko število delavcev. Navedeni delodajalci namreč ne spoštujejo določb Zakona o delovnih razmerjih o izplačevanju dodatka za delovno dobo in svojim delavcem mesečno izplačujejo zgolj dodatek za delovno dobo pri zadnjem delodajalcu, čeprav za to nimajo podlage v kolektivni pogodbi dejavnosti. Ker nismo prejeli poročila IRSD o uvedbi inšpekcijskih nadzorov ali njihovih rezultatih, smo od inšpektorata zahtevali informacijo o stanju postopka. Dne 5.7.2021 smo prejeli odgovor, da so bili postopku uvedeni, da inšpektorji nadzor izvajajo od meseca marca naprej, da pa postopki še niso zaključeni.

V skladu z 2. odstavkom 14. člena Zakona o inšpekciji dela⁴ IRSD prednostno obravnava prijave, iz katerih nedvoumno izhaja verjetnost, da gre za kršitev pravic večjega števila delavcev pri zavezancu na podlagi predpisov, za nadzor nad katerimi je pristojen. Glede na to, da navedeni delodajalci zaposlujejo več kot 2.000 delavcev v dejavnosti zasebnega varovanja, gre nedvoumno za prijavo, ki bi jo IRSD moral obravnavati prednostno in zadevo zaključiti v čim krajšem času. Prepričani smo, da ni razloga za to, da inšpekcijski postopki, v kolikor so bili res uvedeni že marca, še niso zaključeni, saj ne gre za ugotavljanje kompleksnega dejanskega stanja, glede na to, da sporno ravnanje delodajalca izhaja že iz vpogleda v plačilne liste in dopolnjeno skupno delovno dobo posameznega delavca. Zato predlagamo, da MDDSZEM v okviru tega nadzora preveri, kdaj in proti katerim delodajalcem v okviru skupine Sintal so bili inšpekcijski postopki uvedeni ter ugotovi razloge zakaj še vedno niso zaključeni, glede na to, da gre nedvoumno za zadevo, ki bi se morala obravnavati prednostno.

V nadaljevanju zgolj vzorčno navajamo še nekatere izmed prijav, ki so bile podane s strani ZSSS oziroma njenih članov, sindikatov dejavnosti, in ki v skladu z informacijami, s katerimi trenutno razpolagamo, še vedno niso doživele epiloga:

- prijava: 16.1.2019 - delodajalec Donit tesnit, d.o.o. - kršitev določb glede delovnega časa. Kolikor smo seznanjeni informacij glede postopka ali sprejetih ukrepov prijavitelj še ni prejel;
- prijava: 2. 10. 2019 – delodajalec ETIS, d.o.o. Ljubljana – kršitev 137. člena ZDR-1 (obračun nadomestila plače za izrabo letnega dopusta in praznika) v povezavi z 29. točko prvega odstavka

⁴ Ur. l. RS, št. 19.2014, s spremembami in dopolnitvami

217. člena ZDR-1; zadeva se vodi pod 06100-2477/2019. Kolikor smo seznanjeni informacij glede postopka ali sprejetih ukrepov prijavitelj še ni prejel;
- prijava: 14. 1. 2020 – delodajalec Primark Trgovine d.o.o., Ljubljana – neenakomerna razporeditev delovnega časa (v nasprotju s 148. členom ZDR-1) v povezavi z 11. točko prvega odstavka 217. a čl. ZDR-1; zadeva se vodi pod 06100-1422/2019. Kolikor smo seznanjeni informacij glede postopka ali sprejetih ukrepov prijavitelj še ni prejel;
 - prijava: 31. 1. 2020 – delodajalec Primark Trgovine d.o.o., Ljubljana – samovoljno odrejanje letnega dopusta s strani delodajalca (v nasprotju s 163. členom ZDR-1) v povezavi s 16. točko prvega odstavka 217. a čl. ZDR-1; zadeva se vodi pod 06100-1422/2019. Po naših informacijah je bil inšpekcijski nadzor opravljen, vendar prijavitelj o ugotovitvah in morebitnih ukrepih s strani IRSD ni bil obveščen;
 - prijava: 3. 4. 2020 – delodajalec GIT PROJEKTI d.o.o., Ljubljana – kršitev 134., 135. člena ZDR-1 (neizplačilo plače, neposredovanje pisnega obračuna plače maj 2020) v povezavi s 27. točko prvega odstavka 217. člena; neizplačilo sorazmernega dela regresa za letni dopust za 2020 (kršitev 131. člena ZDR-1); zadeva se vodi pod 06100-2284/2019. Kolikor smo seznanjeni informacij glede postopka ali sprejetih ukrepov prijavitelj še ni prejel;
 - prijava: 6. 5. 2020 – delodajalec MUELLER DROGERIJA d.o.o. Ljubljana – kršitev 137. člena ZDR-1 (obračun nadomestila plače za izrabo letnega dopusta in praznika) v povezavi z 29. točko prvega odstavka 217. člena. Kolikor smo seznanjeni informacij glede postopka ali sprejetih ukrepov prijavitelj še ni prejel;
 - prijava: 11. 5. 2020 – delodajalec JULIJ d.o.o., Ljubljana – kršitev 137. člena ZDR-1 (obračun nadomestila plače za izrabo letnega dopusta in praznika) v povezavi z 29. točko prvega odstavka 217. člena ZDR-1. Kolikor smo seznanjeni informacij glede postopka ali sprejetih ukrepov prijavitelj še ni prejel;
 - Prijava: 25.5.2020 in urgencia 25.9.2020 - delodajalec Zavarovalnica Merkur d. d. - kršitev KP za zavarovalstvo Slovenije in Zakona o izvajanju dogovora o politiki plač v zasebnem sektorju za obdobje 2004 do 2005 glede posebnega dodatka; Kolikor smo seznanjeni informacij glede postopka ali sprejetih ukrepov prijavitelj še ni prejel;
 - prijava: 8. 6. 2020 – delodajalec MUELLER DROGERIJA d.o.o. Ljubljana – kršitev 126. člena ZDR-1, 71. člena KPPTS (obračun dodatka za čas dela v popoldanski izmeni) v povezavi s 23. točko prvega odstavka 217. člena ZDR-1. Kolikor smo seznanjeni informacij glede postopka ali sprejetih ukrepov prijavitelj še ni prejel;
 - prijava: 16. 7. 2020 – delodajalec VARIUM d.o.o. Ljubljana (zdaj – v stečaju) – kršitev drugega odstavka 160. člena ZDR-1 (neposredovanje pisnega obvestila o odmeri letnega dopusta) v povezavi z 11. prvega odstavka. Kolikor smo seznanjeni informacij glede postopka ali sprejetih ukrepov prijavitelj še ni prejel;
 - prijava: 30. 7. 2020 – delodajalec LES-MMS d.o.o. Ljubljana – ekstremne temperature MOEMAX LJUBLJANA RUDNIK - kršitev 25. člena Pravilnika o zahtevah za zagotavljanje varnosti in zdravja delavcev na delovnih mestih. Kolikor smo seznanjeni informacij glede postopka ali sprejetih ukrepov prijavitelj še ni prejel;
 - prijava: 6. 8. 2020 – delodajalec: A-COSMOS d.d. Ljubljana – kršitev 131. člena ZDR-1 (neizplačilo regresa za LD 2020). V zvezi s pobudo glede izplačila regresa za LD za 2020 postopek inšpekcijskega nadzora po naših podatkih še vedno ni zaključen;
 - prijava: 6. 1. 2021 – delodajalec ENERGETIKA LONČAR d.o.o. Ljubljana – neizdaja pisnih obračunov plač (kršitev 135. člena ZDR-1 v povezavi s 27. točko prvega odstavka 217. člena ZDR-1), neposredovanje pisnega obvestila o odmeri letnega dopusta za 2019 in 2020 (kršitev 160. člena

ZDR-1 v povezavi z 11. točko 217. b člena ZDR-1). Kolikor smo seznanjeni informacij glede postopka ali sprejetih ukrepov prijavitelj še ni prejel;

- prijava: 23. 4. 2021 – delodajalec – LES-MMS d.o.o. Ljubljana – posebej PE MOEMAX - samovoljno odrejanje letnega dopusta s strani delodajalca (v nasprotju s 163. členom ZDR-1) v povezavi s 16. točko 217. a čl. ZDR-1; nemožnost koriščenja LD staršem šoloobveznih otrok v času šolskih počitnic. Kolikor smo seznanjeni informacij glede postopka ali sprejetih ukrepov prijavitelj še ni prejel;
- prijava: 1. 7. 2021 – delodajalec Smartseller SI d.o.o. Zgornji Brnik – kršitev v zvezi s prenosom zaposlenih oz. obveščanjem in posvetovanjem s sindikati (kršitev 76. člena ZDR-1 v povezavi s 7. točko 217. a člena ZDR-1), razporejanje delovnega časa v nasprotju s 148. členom ZDR-1 v povezavi z 11. točko prvega odstavka 217.a člena ZDR-1; zadeva se vodi pod 06100-1199/2021 OE Kranj. Kolikor smo seznanjeni informacij glede postopka ali sprejetih ukrepov prijavitelj še ni prejel;

V skladu s 14. členom Zakona o splošnem upravnem postopku⁵, ki predstavlja temeljni zakon na področju inšpekcijskih nadzorov, je potrebno postopek voditi hitro, s čim manjšo zamudo za stranke in druge udeležence v postopku, vendar tako, da se preskrbi vse, kar je potrebno, da se lahko pravilno ugotovi dejansko stanje, zavarujejo pravice in pravne koristi stranke ter izda zakonita in pravilna odločba. Odločanje brez nepotrebnega odlašanja je tudi v inšpekcijskih postopkih neločljivo povezano z ustavno zagotovljeno pravico do sodnega varstva ter enakega varstva pravic. Osnovni namen inšpekcijskega nadzora je namreč v zagotovitvi spoštovanja predpisov s področja delovnih razmerij ter varnosti in zdravja pri delu, ta namen pa ne more biti izpolnjen, če posamezni postopki niso zaključeni tudi leto ali več po prejeti prijavi. Pri tem je potrebno posebej izpostaviti, da pa posamezni primeri, zlasti s področja urejanja delovnega časa, pogojev dela, odrejanja dela preko polnega delovnega časa, razporejanja delovnega časa, obračuna plač itd., zahtevajo takojšnje ukrepanje IRSD-ja, brez nepotrebnega odlašanja.

Opozarjamo tudi na dejstvo, da sindikat kot prijavitelj suma kršitve delovnopravnih predpisov že v sami prijavi večinoma od IRSD zahteva poročilo o opravljenem nadzoru in izrečenih ukrepih. Vendar pa povratnega odziva od IRSD navadno ne prejme oziroma ga prejme šele po ponovnem poizvedovanju. Takšno ravnanje otežuje sindikalno delovanje, katerega namen je tudi zaščita položaja delavcev ter spremljanje izvajanja delovnopravne zakonodaje in podzakonskih predpisov v praksi. Poleg tega pa je naše načelno stališče. Da bi vsak prijavitelj, ki ni podal anonimne prijave, moral biti obveščen o rezultatu inšpekcijskega postopka, ki se je sprožil na podlagi njegovega predloga, še posebej če to izrecno zahteva. Podajanje naknadnih zahtev po obveščanju predstavlja zgolj nepotrebno administrativno breme tako za IRSD kot tudi za samega prijavitelja. Zaradi navedenega predlagamo, da MDDSZEM v okviru nadzora preveri trajanje inšpekcijskih postopkov s področja delovnih razmerij, tudi z vidika zahtevnosti posameznega postopka, presodi vpliv, ki ga ima dolgotrajnost postopkov na pravno varnost in človekove pravice ter s tem v zvezi sprejme ustrezne ukrepe.

Predlagamo tudi, da MDDSZEM odredi IRSD-ju, da le-ta čimprej vzpostavi učinkovit sistem obveščanja prijaviteljev o rezultatu izvedenega inšpekcijskega postopka, še posebej v odnosu do kvalificiranih prijaviteljev, kot so reprezentativni sindikati, kadar je obveščanje v posamezni prijavi zahtevano. Navsezadnje sta MDDSZEM in IRSD zavezanca za informacije javnega značaja skladno z Zakonom o dostopu do informacij javnega značaja⁶, zapisniki inšpekcijskih nadzorov pa predstavljajo informacijo javnega značaja skladno s 4. členom ZDIJZ. Ta kot informacijo javnega značaja

⁵ Ur. l. RS, št. 24/2006, s spremembami in dopolnitvami

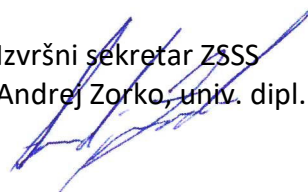
⁶ Ur. l. RS, št. 51/2006, s spremembami in dopolnitvami - v nadaljevanju: ZDIJZ

opredeljuje informacijo, ki izvira iz delovnega področja organa, nahaja pa se v obliki dokumenta, ki ga je organ izdelal sam, v sodelovanju z drugim organom ali pridobil od drugih oseb. Tudi če takšen zapisnik vsebuje podatke, ki so v zakonodaji določeni kot izjema od podatkov javnega značaja in ob tem hkrati upošteva pravi interes prijavitelja ter njegov položaj v inšpekcijskem postopku, bi moral IRSD omogočiti prijavitelju dostop do zapisnikov in informacij, pridobljenih v inšpekcijskem postopku najmanj v obsegu, ki se nanaša na njegovo delo, vključno z ugotovljenimi kršitvami in izrečenimi ukrepi.

Ker gre v osnovi za težave, ki se pri delovanju IRSD pojavljajo že dlje časa in na katere smo pristojne osebe IRSD tudi večkrat opozorili, verjamemo, da bo MDDSZEM rezultate opravljenega nadzora in podatke, ki bodo tekom nadzora pridobljeni, uporabilo za čimprejšnji pristop k izboljšanju dela IRSD predvsem pa k zagotovitvi njegovega zakonitega delovanja. Prosimo vas, da nas o rezultatih izvedenega nadzora obvestite. Za dodatna vprašanja smo vam na voljo.

Lep pozdrav

Izvršni sekretar ZSSS
Andrej Zorko, univ. dipl. prav.

Poslano na e-naslove:

- Glavna pisarna Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti - gp.mddsz@gov.si
- Janez Cigler Kralj, minister za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti - janez.cigler-kralj@gov.si
- Mateja Ribič, državna sekretarka ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti - gp.mddsz@gov.si